2.2. Sahih Hadislere Uygunluk

Peygamber Efendimiz vahyin aydınlığında yaşamış, hikmetli sözleri ve mükemmel davranışlarıyla bütün insanlara örnek olmuştur. Onun sözleri ve davranışları birbiriyle uyumludur. Kendi içinde çelişen sözler söylemesi ya da söz ve davranışlarının birbirine uymaması düşünülemez.

Uydurma hadisleri tanıma yollarından biri de bu sözlerin, sahih hadislere ve Peygamber Efendimizin sünnetine aykırı olmasıdır.

Mesela "Allah güzel yüzlü, siyah gözlü kimselere azap etmeyecektir." rivayeti uydurma bir haberdir. Allah'ın Elçisi'nin böyle bir söz söylemesi mümkün değildir. Tam aksine Resul-i Ekrem Efendimiz *"Allah sizin bedenlerinize ve yüzlerinize değil, kalplerinize ve amellerinize bakar."*[7] buyurmuştur. Bir diğer deyişle ahirette nimetlerle ya da azapla karşılaşmak bizim fiziksel özelliklerimize değil, imanımıza ve güzel davranışlarımıza bağlıdır. Güzel yüzlü ve siyah gözlü olmak, hiç kimseyi ahiret azabından kurtaramaz. Bu rivayetin Peygamber Efendimiz tarafından söylenmiş olması düşünülemez.[8]

Bir hadisin diğer sahih hadislere uygunluğu konusu dikkat, titizlik ve çok yönlü araştırma gerektirir. Bu konuda karar verirken acele hareket edilmesi çoğu kez yanıltıcı sonuçlara götürür.

Bir örnekle anlamaya çalışalım:

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifinde *"Kalbinde zerre kadar kibir bulunan cennete giremez."* buyurmuştur.[9] Bir başka hadiste ise *"Kim Allah'tan başka ilâh olmadığına gönülden inanırsa Allah ona cehennemi haram kılar."*[10] buyurmuştur. İlk bakışta bu iki rivayet arasındaki uygunluğu görmek pek kolay değildir. Öyle ya, bir insan kelime-i tevhidi inanarak söylediği halde kibir gibi çirkin bir huyu varsa ne olacak? Bu iki hadis birbiri ile çelişiyor mu?

"Kalbinde zerre kadar kibir bulunan cennete giremez."

Müslim, İman, 147.

Aslında bu iki hadis birbiriyle çelişmemektedir. Sadece onları doğru yorumlamak gerekir. Doğru bir yorum ile bu rivayetler arasındaki uygunluk ortaya çıkar.

Kalbinde kibir bulunan kimsenin cennete girememesi, hiçbir zaman giremeyeceği anlamında değildir. Tam tersine bu hadiste, o kişinin günahının cezasını çekmeden cennete

7 Müslim, Birr ve's-Sıla, 34.
8 M. Yaşar Kandemir, Mevzu Hadisler, s. 187.
9 Müslim, Îmân, 147.
10 Buhârî, Salât, 46.

giremeyeceği anlatılmaktadır. Ancak günahının cezasını çektikten sonra mümin ise, eninde sonunda cennete girecektir. İnançlı kimseler günahlarından ötürü cehenneme girseler de cehennemde ebediyen kalmayacaklardır.

Görüldüğü üzere, hadisler arasındaki anlam birliği ve uyumu, çaba ve araştırma ile anlaşılabilir. Bu sebeple dikkatli ve titiz bir araştırmacı aceleci davranmamak gerektiğini bilir.

11 M. Yaşar Kandemir, Mevzu Hadisler, s. 188.